

PROCEDURY POSTĘPOWANIA Z UCZNIEM PRZEWLEKLE CHORYM

na podstawie publikacji „One są wśród nas” zamieszczonych na stronie internetowej

MEN

UCZEŃ PRZEWLEKLE CHORY

Choroba przewlekła to proces patologiczny trwający ponad 4 tygodnie, cechujący się brakiem nasilonych objawów chorobowych. Długotrwała choroba i częste hospitalizacje mogą okresowo uniemożliwiać choremu uczniowi przebywanie w grupie rówieśników, a także zaspokajanie wielu ważnych potrzeb psychicznych, fizycznych i społecznych. Przeciwdziałanie niekorzystnym skutkom choroby przewlekłej, polega między innymi na udzielaniu uczniowi i jego rodzinie pomocy w budowaniu nowej koncepcji życia z chorobą i pomimo choroby.

Odbudowa poczucia bezpieczeństwa jest jednym z najważniejszych zadań osób pomagających choremu uczniowi i jego rodzinie. Uczeń może czuć się mniej bezradny i zagubiony, gdy ma okazję do odnoszenia sukcesów i poradzenia sobie z trudnymi sytuacjami. Zatem dostrzeganie i eksponowanie osiągnięć ucznia, chwalenie go za nie i nagradzanie jest jednym z kierunków pomagania mu w pokonywaniu poczucia bezradności.

Drugi ważny kierunek to uczenie dziecka nowych umiejętności- zarówno tych przydatnych w pokonywaniu trudności związanych z chorowaniem, jak i tych otwierających mu nowe, wolne od ograniczeń pola aktywności, poszerzających jego „obszar wolności”.

Szkoła pełni w życiu chorego ucznia szczególną rolę. Jest to miejsce, w którym może się on uczyć, rozwijać swoje zdolności i umiejętności, może przeżywać radość i dumę ze swojej aktywności, a także budować dobre relacje z innymi. Obecność przyjaznych nauczycieli i rówieśników jest bardzo ważna dla prawidłowego rozwoju emocjonalnego i społecznego chorego dziecka. Niezwykle ważne jest przekazanie nauczycielom informacji o wpływie choroby ucznia na funkcjonowanie psychiczne, fizyczne i społeczne.

Niektóre leki mogą działać pobudzająco a inne usypiająco. Może to mieć wpływ na zachowanie się dziecka lub możliwość efektywnego uczenia się. Dzięki informacjom od rodziców i lekarzy, nauczyciel może poznać chorobę ucznia w takim zakresie, aby w razie

potrzeby, w odpowiednim czasie, udzielić mu niezbędnej pomocy i wsparcia oraz zapewnić bezpieczne warunki na terenie szkoły. Także dostosować sposoby komunikowania się oraz sposoby i formy nauczania do potrzeb i aktualnych możliwości chorego dziecka. Wzajemne kontakty pomiędzy szkołą i rodzicami powinny być stałe i systematyczne, oparte na zaufaniu, spokojnej, wzajemnej wymianie informacji oraz współpracy i zrozumieniu.

Cechy choroby przewlekłej:

- ✓ pojawia się w różnym wieku, ma długotrwały przebieg,
- ✓ może towarzyszyć dziecku przez całe życie,
- ✓ może mieć łagodny lub burzliwy przebieg,
- ✓ sposób leczenia jest długi, żmudny i uciążliwy,
- ✓ sposób leczenia wiąże się często z koniecznością długotrwałych pobytów w szpitalu oraz rozłąki z bliskimi,
- ✓ niektóre choroby zagrażają bezpośrednio życiu dziecka.

Psychologiczne następstwa choroby przewlekłej:

Do najważniejszych psychologicznych następstw przewlekłej choroby, ograniczających szanse rozwoju dziecka należą:

- ✓ lęk, smutek, poczucie zagrożenia,
- ✓ koncentracja na potrzebach podstawowych (picie, jedzenie, poczucie bezpieczeństwa) koncentracja na aktualnej sytuacji, na „tu i teraz”, niechęć do planowania i myślenia o przyszłości,
- ✓ utrata perspektywy życiowej oraz nadziei ,
- ✓ poczucie braku wpływu na zdarzenia,
- ✓ obniżenie samooceny, poczucia własnej wartości; poczucie wstydu i bycia innym,
- ✓ ograniczenie stymulacji zewnętrznej szczególnie przy długotrwałym unieruchomieniu, leżeniu w łóżku
- ✓ obniżenie motywacji do działania — bierność, nuda,

W sytuacji, gdy w szkole jest uczeń przewlekle chory, dyrektor, nauczyciel powinien:

1. Pozyskać od rodziców (opiekunów prawnych) ucznia szczegółowe informacje na temat jego choroby oraz wynikających z niej ograniczeń w funkcjonowaniu;
2. Zorganizować szkolenie kadry pedagogicznej i pozostałych pracowników szkoły w zakresie postępowania z chorym dzieckiem, na co dzień oraz w sytuacji zaostrzenia objawów czy ataku choroby;
3. W porozumieniu z pielęgniarką lub lekarzem, wspólnie z pracownikami szkoły opracować procedury postępowania w stosunku do każdego chorego ucznia, zarówno, na co dzień, jak i w przypadku zaostrzenia objawów czy ataku choroby. Procedury te mogą uwzględniać m.in. przypominanie lub pomoc w przyjmowaniu leków, wykonywaniu pomiarów poziomu cukru, regularnym przyjmowaniu posiłków, sposób reagowania itp. Powinny też określać formy stałej współpracy z rodzicami (opiekunami) tego dziecka oraz zobowiązanie wszystkich pracowników placówki do bezwzględnego ich stosowania;
4. Wspólnie z nauczycielami i specjalistami zatrudnionymi w szkole dostosować formy pracy dydaktycznej, dobór treści i metod oraz organizację nauczania do możliwości psychofizycznych tego ucznia, a także objąć go różnymi formami pomocy psychologiczno-pedagogicznej;
5. W przypadku nasilenia choroby u dziecka podczas pobytu w szkole dyrektor lub nauczyciel niezwłocznie informuje o zaistniałej sytuacji rodziców lub prawnych opiekunów.

Główne sposoby pomocy przewlekle choremu uczniowi możliwe do zrealizowania na terenie szkoły:

- ✓ zapewnienie poczucia bezpieczeństwa psychicznego i fizycznego oraz zaufania do grupy i nauczyciela,
- ✓ pomoc w pokonywaniu trudności, uczenie samodzielności oraz nowych umiejętności,
- ✓ budowanie dobrego klimatu i przyjaznych relacji w zespole klasowym, zapobieganie konfliktom,

- ✓ przygotowanie uczniów zdrowych na spotkanie chorego kolegi, pomoc w akceptacji ewentualnych odmienności,
- ✓ poinstruowanie uczniów, jak należy chronić chorego kolegę i w jaki sposób można mu pomagać. Zawarcie na ten temat umowy z klasą,
- ✓ traktowanie chorego ucznia, jako pełnoprawnego członka zespołu klasowego, na równi z innymi uczniami, z takimi samymi prawami i obowiązkami,
- ✓ uwrażliwienie uczniów zdrowych na potrzeby i przeżycia ucznia chorego. Uwrażliwienie ucznia chorego na potrzeby i przeżycia innych uczniów,
- ✓ motywowanie do kontaktów i współdziałania z innymi. Wzmacnianie poczucia własnej wartości,
- ✓ rozwijanie zainteresowań, talentów i samodzielności,
- ✓ dostarczanie wielu różnorodnych możliwości do działania i osiągnięcia sukcesów,
- ✓ motywowanie do aktywności — dostarczanie wzmocnień i gratyfikacji poprzez chwalenie, nagradzanie, akcentowanie sukcesów i mocnych stron, a także eksponowanie tych dyspozycji ucznia, które mogą zwiększyć jego atrakcyjność w grupie,
- ✓ pomoc w nadrobieniu zaległości szkolnych, dostosowanie wymagań do aktualnych możliwości psychofizycznych ucznia,
- ✓ wykazywanie zainteresowania sprawami ucznia — jego samopoczuciem, terminem badań kontrolnych i wynikami badań, nastrojem, sytuacją domową, a także sprawami niezwiązanymi z chorobą. Tak, by uczeń czuł, że jest dla nas ważny i wartościowy.
- ✓ uczenie chorego rozmawiania o uczuciach i trudnych sprawach,
- ✓ zapewnienie dziecku wsparcia i pomocy psychologiczno-pedagogicznej, a w razie potrzeby pomocy socjalnej,
- ✓ stała współpraca z rodzicami, pielęgniarką, lekarzem, nauczycielami oraz innymi osobami opiekującymi się uczniem,

Dla każdego ucznia z chorobą przewlekłą naszej szkole zostaną opracowane indywidualne procedury.